

Մ Ե Ն Տ Ո Ր

ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻՒՖԻՏԷ

ՊԵՐՏԻՆՅԱԻ ՍԵՆԵ .

1886 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1

ՆՕՄԷՐՈ 3

Թ Ի Ճ Ա Ր Է Թ

Տիւնեանքն կիտիչի հեր վագըթ թէպտիլ օլմագտա տրր : Երեւ, իբի երեւ վէ պին սէնէլէր էվվէլ ճարի օլան ուսուլլարըն էքսէր գըսմը , պու կիւն քիւլլիէն պաշգալաշմը տրր : Ինսան՝ պու թէպէտտիլլաթտան գէրարտիտէ օլմայըպ հէր վագըթ կէօ-գիւնիւ աշար , ագլընը իչէտիր վէ քէնտիսիտէ վագթա ույապի-ւիր իսէ՝ իչթէ օլ գէման միւյէսէր օլուր , եօղ իսէ , հէր վագըթ պապատան գալմա ատէթ , կիտիլ վէ մալիւմաթ իլէ իք-թիֆա էյլէր իսէ՝ չէօյլէ պիր գէմանտէ աճ գալըր :

Պիր միլլէթ իչիւն տախի պէօյլէ տիր :

Պու պապտէ միլլէթիմիգէ պիր նագար գըլտըգտա՝ տօղրու-սու մէմնուն օլմագ միւմքիւնսիւլ տիր , գիրա , կէօրիւյօրուլ քի հէր նէվ սէնա՝աթ վէ մէշղուլլիյէթ վէ ուսուլլ թէպայիւլ իչիւն՝ մէտէնիյէթլի միլլէթլէր արասընտա կիւնպէկիւն եէնի իճատլար էտիլմէքտէ իքէն՝ պիգտէ հալա Նուհ կիւնիւնտէն գալմա գայի-տէլէրէ րաղպէթ էտիլմէքտէ տիր : Մէսէլա շիֆթ ճիլէրիմիգ , ճուհալարըմըգ , գույումճուլարըմըգ , քէօշկէլէրիմիգ , թէրգիլէ-րիմիգ , վէ էմսալի , կէրէք սէնա՝աթլարընքն ուսուլլարընը , կէ-րէք ալէթլէրինի վէ կէրէք ումումի թէմիլլիք վէ տիգգաթլա-րընը սայքի հիչ թէպտիլ էթմէմիլլէր , վէ պապալարընտան , տէ-տէլէրիւնտէն նէ՝ կէօրմիւլլէր իսէ պիր ատըմ իլէրի կիթմէմիլլէր . վէ պու երեւաէն չօգ գէրար կէօրմէքտէ վէ փէքտէ սէֆիլ գալ-մագտա իքէն՝ հալա իսլան իչիւն պիր մէյլ վէ ղայրէթտէ կէօս-թէրմէմէքտէ տիրլէր :

իշթէ թիւճճարլարըմըզ տախի պու գապիլտէն տիրլէր :

Պու կիւն նիշէ քիմսէլէր , էսքի զէմանլարտէ ախզու'իթա-
տան օլան քեարը տէր խաթըր վէ պու կիւնքիւ քէսաալըղը միւ-
շահէտէ էթտիքճէ ա'խ չէքիպ սըզլամագտա տրրլար : Լաքին հէ-
ման 30-40 սէնէ զարֆընտաքի շու գատար ազիմ պիր թէպէտ-
տիւլաթը կէօրէ կէօրէ պիր թէտպիր էթմէքսիզ սալթ աղլաշ-
մագ իլէ գանա'աթ էտիրի իսէ՝ իշին նէթիճէսի տահա ֆէնայա
վարաճագ տըր :

Ինկիլիզլէր արասընտա տարպը միսալ հալընա կէշմիշ պիր
սէօզ վար տըր քի՝ « Պիլմէք գուվվէթ տիր » տէմէք . (Նօյիճ իզ
բովբը) : Թուլթուուղու իշի պիլմէյէն քիմսէ՝ հէր նէ օլուր իսէ
օլուու , սօնրա սօնրա փէրիշան գալըր : Պիզտէ թիճարէթ իշի
թամ պէօյլէ տիր :

Թէվարիխի միւթալա'ա էտէնլէրէ մալիւմ օլտուղու իւզրէ ,
Էրմէնիլէր էսքի զէմանտէ Ասուրիլէր , Աճէմլէր , Մըսրիլէր . Եու-
նանիլէր վէ Բօմալըլար կիպի ֆինուուտա վէ եախօտ ճէնկեաւէլը-
լիքտէ վէ սայիր ապիմ ումուրտա քէսպի չէօհրէթ էթմէմիշլէր ,
անճագ անլէրին մուհիմմ մէշղուլլյէթլէրինտէն պիրի՝ թիճարէթ
օլմուշ տըր քի . պիր թարաֆտան ճէնուվայա վէ Վէնետիկէ , վէ
տիկէր թարաֆտան թա՝ շինտէ վէ Չինէ գատար մալիւմ օլուպ՝
մախսուսի իմթիյազլար վէ ահտնամէլէր էլէ կէշիրմիշլէր վէ ճէ-
սիմ կէմիլէր իլէ տիրեալար իւզլրինտէ ախզու'իթա էթմիշ-
լէրաէ ազ չօգ պիպէ պիր սէրվէթ վէ չէրէֆ պրագմըշլար տըր :

Շալ պու քի վագըթլար կէշիպ Էրմէնիլէրին թիճարէթիին էլէ
կէշիրմէք զայրէթիինտէ պուլունան ախէր միլլէթլէր զուհուր
էթմիշ վէ պու րէգապէթտէ Էրմէնիլէր մաղուպ օլմուշլար աըր :
Պու կիւն հէր նէրէյէ Էվրօփալը թիւճճարլար կիրմիշլէր իսէ՝
Էրմէնիլէրին թիճարէթճէ էհէմիլլէթի օրատա թէնէլզիւլ էթ-
միշ վէ նիշէ թիւճճարլարըն էվլատլարը տախի պերպէրլիք , սէ-
յիսլիք , պէքճիլիք վէ չէրշիլիք կիպի մէշղուլլյէթլէրէ իրթիքեա-
պա մէճպուր գալմըշ տըր :

Պիր զէման Հինտիսթանտա մէսքիւն Էրմէնիլէր՝ օլ վասի՝ մէմ-
լէքէթին թիճարէթիին էլէ կէշիրմիշլէր վէ ճէսիմ սէրվէթէ մա-
լիք օլմուշլար իտի , Լաքին Ինկիլիզլէր օրայը գապթլարընա կէ-
ջիրի կէջիրմէզ օրատաքի Շալարըմըզ՝ թիճարէթլէրին վէ սէր-
վէթլէրինն օնլարա թէսլիմ էթտիքտէն մատա մէզհէպ վէ լիսան-

լարընըտա իւսթէ վերմիշէր տիր :

Տահա պիր գաչ սէնէ էվլէլ Ծրանսըզլար իտարէսինէ կէչէն Թունուստա պիլէ պիր գաչ նէֆէր Էրմէնի թիւճճարլար վար իքէն՝ շիմտի եավաչ եավաչ օրատան տախի չէքիլմէք մէճսուրի-յէթինսէ պուլունույօրլար :

Պու քէյֆիլէթլէրտէն գօլայճա անլաշըլըյօր քի Էվրօփալլար Էրմէնիլէրտէն փէք գիեատէ ալիմ վէ մարիֆէթլի օլուպ փարա գազանմագ վէ ախգու'իթա իչիւն եէնի եէնի եօլլար պուլմագտա իքէն՝ պիզտէ հալա էսքի կիտիշ հիւքմ էթմէքտէ վէ կէօզիւմիւ-զիւ աչըպ էքմէյիմիզի օնլարա եէտիրմէմէք իչիւն պիր ճահտ է-տիրմէմէքտէ տիր :

Էվրօփալլարը պրագըրպտա պիզիմ վաթանտաշ Բումլարա վէ Նէհուտիլէրէ պիր նազար էթսէք քեաֆի տիր : Պու կիւն թիւր-քիա էհալիսինտէն օլուպ տօզրուտան տօզրույա Էվրօփա , Ամէ-րիգա , Մըսըր վէ Հինտիսթան իլէ մուամէլէտէ պուլունան թիւճ-ճարլարըն էքսէրիսի ես Բում՝ եախօտ Նէհուտի միլլէթլէրինտէն տիր : Մէմալիքի Շահանէտէ Հալէպ չէհրինին թիճարէթ ճիհէ-թիլէն նէ՝ մէրթէպէ մուհիմմ պիր մէվգիտէ օլտուղու մա'լիւմ տիր : Պու կիւն Սիւրիատէ , Կիլիկիատէ , Քիրարիստանտա վէ Անատօլունուն ճէնուպ վէ շարգ ճիհէթլէրինտէ սարֆ օլունան Էվրօփա էմթա'ասընըն , վէ խուսուսիլլէ մանիֆաթուրանըն մէր-քէզի Հալէպ չէհրի օլուպ՝ հէր սէնէ , Վանտան , Պիթլիստէն , Տիարպէքիրտէն , Էրզրումտան , Խարբուլտան , Սիվաստան , Գայսէրիլէտէն , Ուրֆատան , Մարաշտան , Այնթապտան վէ սա-յիր մահալլէրտէն փէք չօգ թիւճճարլար կէլմէքտէ վէ պունլարըն գըսմը ագէմի Էրմէնիլէրտէն պուլունմագտա իքէն կէրէք Էվրօփա իլէ տօզրուտան միւնասիպէթտէ պուլունանլար վէ կէրէք սար-րաֆլար , եանի , պիւթիւն Էրմէնի թիւճճարլարընըն Հալէպտէ պրագտըղը սէնէվի պիր գաչ պին լիրա քեարը գազանանլար՝ ու-մուսէն Նէհուտիլէր տիր քի , պու հալ պիզիմ ճէհալէթ վէ էհ-մալիլէթիմիլէթ թէքմիլ տէլալէթ էտէր :

Թիճարէթի միլլէթիմիզ արասընտա իլէրի կէօթիւրիւպ սէր-վէթ վէ սէրմայէմիզի արթըրմագ իչիւն աթիտէքի պիր գաչ չարէլէրէ տիգգաթ էտիլսէ Փայիտէլի օլուր զաննընտայըզ :

Պիրինճի . Նիզալիլը տէֆթէր թուլթմագ ուսուլունու էօյրէն-մէյէ զայրէթ էթմէք :

Իքինճի . Կէրէք մէքթուպլար վէ տէֆթէրլէր իչիւն Էրմէնի-

ճէյի վէ կերէք սէնէտլեր վէ թէլէզրափլար օգուլուալ եազմագ իշիւն Օսմանլըճայը պաշղասընա միւհթաճ օլմայաճագ գասար , վէ էվրօփալը թիւճճարլար իլէ ալագա փէյտա էթմէք իշիւն տա-
խի միմբին իսէ Ֆրանսըզճա եախօտ ինկլիզճէ լիսանը ազ չօգ
թահսիլ էթմէք :

Իւշիւնճիւ . Տէվլէթի Ալիյէնին թիճարէթ Գանուննամէսինի
էօյրէնիպ , պիւթիւն մուամէլէլէրի օնա կէօրէ իճրա էյլէմէք վէ
նիզամա մուխալիֆ օլարագ հիշ պիր սէնէտ , փօլիշա , գօնթ-
րաթնամէ վէ սայիրէ ալըպ վէրմէմէք :

Տէօրտիւնճիւ . Էլտէ պուլունան պիր գաշ լիրա իլէ պիր օ-
տայա չըզըպ թիւճճար իսմի ալաճագ եէրէ իւշ պէշ քիմէլէր
իլէ պիրէշիպ պիր շիրքէթ թէշքիլ էթմէք վէ պէօյլէճէ հէմ
սէրմայէնին չօզլուղունտան՝ հէմ մէսարիֆլէրին ֆարզընտան
քեար էթմէք :

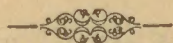
Պէշիւնճի . Էճնէպի մէմէքէթլէրտէն կէլէն վէ օրալարա կէօն-
տէրիլէն էմթա'անըն քեարընը վէ Գօմիսիօնունու Եէհուպիլէրէ ,
Բումլարա , Սիւրեանիլէրէ վէ Ֆրէնքլէրէ եէտիրէճէք եէրէ քէն-
տի արամըզտա պիր գաշ պին լիրա սէրմայէլի գումբանեալար
թէշքիլ էտիպ , Մանչէսթր , Լօնտրա , Մարսիլիա , Իզմիր , Մը-
սըր , Պէյրութ վէ Իքբէնտէրուն կիպի մուհիմ մահալլէրէ մախ-
սուսի ատէմլէր կէօնտէրմէք վէ միմբին օլուր իսէ Ալմանեապա ,
Իթալիատա , Ամէրիգատա վէ Հինտիսթանտա տախի եէնի միւ-
նասիպէթ վէ ախզ ու իթաճա ալագա փէյտա էթմէք վէ պէօյ-
լէճէ հէմ թիճարէթին տայիրէսինի կէնիլէնտիրմէք , հէմ էվրօ-
փալըլարըն էմիլէթիւնի գազանըպ անլէրին սէրմայէսինի էլտէ
գուլլանապիլմէք :

Ալթընճը . Օանտըզտա չօգ փարա պուլունտուրմայա հափէս
էթմէյիպ՝ տայիմա էլտէ գուլլանմագ վէ մէճիտլլէ վէ ալթուն
փարա իլէ պէրապէր թիւճճար քեաղըտլարը իլէ տախի իշ կէօր-
մէյէ ալըշմագ :

Եէտիւնճի . Պաշղա սիրիինն էթտլլի գազանճը արզու իլէ
եախօտ ախէրլէրինտէն պիատէ գազանմագ սէվտասը իլէ պիր
մաթա'ըն եախօտ պիր խըզմէթին գըյմէթինի թէնգիլ էթմէմէք :

Աէքիզիւնճի . Կէրէք շախսճա վէ կէրէք թիւճճարճա իթիպա-
րա զիյատէսլլէ տիգճաթ էթմէք վէ մուամէլէլէրտէ թ'ամ սէօզ
սահիպի թանըմագ :

Թիճարէթին թէգատտիւմիւ իջիւն չօգ շարթլար վար իսէտէ , պալատէ մէզքիւր սէքիզ նօգթալարա տիգգաթ վէ էհէմմիլէթ վէրիւտիյի թագտիրտէ , մէմէքէթիմիգտէ թիւճճարլըղըն մէօթէ-պէր վէ գազանճը պիր հալ քէսպ էտէճէյինէ վէ էհալինին թահ-սիրի սէրվէթինէ ազիւմ մէտար օլաճաղը պի իշթիպահ տըր :

ՏՈՒՍ ՎԷ ՔԻԼԻՍՍԱ

Տուա՝ ինսանը ճէնապը Հագգ իլէ ալագատար էտէն վէ ըու-հունու պիր գաշ տագիգէ միւլահալաթը տիւնեէվիյէտէն եիւք-սէլտիպ՝ մանէվի վէ ախլազի պիր տայիրէտէ եաշատան վէ թա-պիաթտա ինսան զըսմընա միւհէյեա քեաֆֆէի նիյմէթլէրտէն տօլայը խալիզի մութլագ հագրէթլէրինէ արզը վագիֆէի շիւք-րանիլէթ էթտիրէն պիր վաթիթա օլուս՝ պէնիի պէշէրին վազա-յիֆի մուգատտէսէսինտէն մա՛տուտ տըր :

Ճիւմէմիզ տախի մաֆէվգիմիզտէ եախօտ մատունումուզտա պուլունանլարա է՛ն ճիւզի պիր խայր եա մուլմէնէթ էթտիյի-միզտէ , պիթթապի անլէրտէն պիր թէշէքքիւր վէ մէմնունիյէթ ալամէթի մէմուլ էթտիլիմիզ , վէ պու վագիֆէտէն սարֆը նա-զար էտէնլէրէ նանքէօր , համիեէթսիզ եախօտ թէրպիյէսիզ նա-զարըյլա պագտըղըմըզ միսիլու , է՛ն ուֆագ պիր մէնֆա՛աթը կէօրտիւլիւմիւզ հէր ատէմէ , իլէրուտէ այնի եօլտա մէնաֆի մէմուլիլէ , կէրէք տէրունի գալպտէն վէ կէրէք սուրէթի զա-հրէտէ հէր նէվ իլթիֆաթ վէ թա՛գիւմաթ իյֆա վէ մէմնունի-յէթի քեամիլէ իպրազ էթմէքիլի թէրպիյէ վէ ինսանիյէթ իգ-թիզասընտան ֆարզ էտէրիզ :

Շու հալլէրտէն , պիթթապի , հատտը վէ գըյիլէթի թա՛եին վէ մուգապէլէ էտիլէմէյէն էլթաֆը իլահիյէյէ նէ՞ տէրէճէ միւ-թէշէքքիւր վէ միննէթտար օլաճաղըմըզ մալիւմ իքէն՝ զէմանէ-միզտէ ալէլ կքսէր էհալիմիպին տուաեա կէօսթէրտիքլէրի հիւր-մէթ հատտը լիւզիւմիւնտէն զայէթ իւլ զայէ նագըս վէ տուն տըր :

Քիլիսա՝ պիլ ճիւմէ մէզհէպտաշլարըն պիթթէճէմմիւ հիսսի-եաթը ըուհանիյէլէրինի միւթթէֆիգէն հուզուրը Պարիյէ թէր-

Ֆիլ՝ էթմէլէրինէ մուխասսաս պիր մահալը միւպարէք տիր :

Քիլիսա՝ պիր ճէմիլէթ էֆրատընըն էֆրեար վէ թասսավիւ-
րաթը ախլադիյէսինի տայիրլի ինթիզամ վէ իթթիհատա ալա-
ճագ պիր մէրքէզ ալէլ խուսուս պիզիմ կիպի միլլէթլէր իչիւն
ճէսիմ վէ ազիմ պիր մէթէպ տիր քի , վազթիլէ նի՛չէ սըրա-
լարտա ճանըմըզը մալըմըզը վէ նամուսումուզու պիրլիքտէ մու-
հաֆագա էլլէմիշ տիր :

Քէմալը թէէսսիւֆ իլէ պէեանա մէճպուրուզ քի նիմ մէտէնի
միլլէթլէր՝ միլլի միւնէվլէրէյէ իմթիսալ էթմէք սէվտասըյլա ,
անլէրին շաեանը թահսին՝ ատէթլէրինտէն փէք զիյատէ՝ շաեա-
նը թագպիհ ատէթլէրինէ իւլիւք էթմէքլլիյի գօլայ կէօրտիւք-
լէրինտէն վէ պիզ տախի մէզքիւր եարը պուշուգ մէտէնիլէթլի
միլլէթլէր սընըֆընտան պուլունտուզումուզտան , կէօյա էֆրէն-
ճի միլլէթլէրէ ույմագ իչիւն անլէրին պիր թագըմընա իմթիսալ
էտիօրուզ :

Հագիգաթը հալտէ՝ տիւնեանըն էն՝ միւնէվլէր վէ էն միւ-
թէմէտտին միլլէթլէրի , մէսէլա , Ինկիլիզլէր վէ Ամէրիգալըլար՝
վագթընտա տուա վէ Քիլիսա վագիֆէլէրինի իճրա էթմէքտէ
ղայէթ զայրէթլի օլտուգլարը կիպի մէզքիւր խուսուսլարա է-
հէմմիյէթ վէրմէյէնլէրէ իթիսար պիլէ էթմէզլէր : Լօնարատա
կիրակի կիւնլէրի հէր քիլիսանըն խընճախընճ իզտիհամ իլ տօ-
լու օլտուզու վէ պիւթիւն շարչու վէ պազարլարըն գափանտըզը
պուճա տէիլ իքէն՝ պիզտէ իսէ Իսթանուլ վէ Իզմիր կիպի պէօ-
յիւք չէհրլէրտէ վէ օնլարտան սիրայէթլէ պաշգա չէհրլէրտէ
տուայա բաղպէթ գալմատըզը վէ կիրակի կիւնլէրի Քիլիսայա
տէվամ էտիլմէտիկի կէօրիւմէքտէ տիր :

Ելէէօլմ՝ կիրակի կիւնլէրի , կէնճլէր իչիւն տուա էթմէյէ ,
րուհանի վէ ախլադի քիթապլար օգումայա , վէ վիճուտլարա
րահաթ էթմէյէ մուխասսաս կիւն օլմայուպ , գագինօ , մէյխանէ
վէ գահվէխանէլէրտէ , վէ եազ իսէ սուլար վէ աղաճլար եա-
գընընտա իչլի իլէ վագըթ կէչիւրէճէք վէ հէ՛մ վիճուտու , հէ՛մ
ախլագը , հէ՛մ նամուս , վէ հէ՛մ քէսէյի զարարա ուղրատաճագ
պիր կիւն հիւքմիւնէ կիրմիշ տիր : Պու եիւզտէն զուհուրա կէ-
լէն էնվայի զարարլարը թարիֆէ հաճէթ օլմայուպ քեաֆֆէսի-
նէ մա՛պիւրմ պուլունտուզումտան՝ հէրքէսին կէրէք քէնտիքէն-
տինի վէ կէրէք սայիրլէրի պու խուսուստա իսլահ վէ թալիմ էթ-

մէլէրինի վէ կիրակի կիւնլէրի հէր ճիհէթլէ ազիզ վէ թէմիզ սագլամալարընը վէ մանէվի մէնֆա'աթը մուճիպ օլաճագ մէշ-ղուլիյէթլէր իլէ կէշիրմէլէրինի արզու վէ իլթիմաս էտէրիզ :

Զ Է Մ Ա Ն

(2 Ն⁰. Նիսսիսեռեմ պագի վէ սօմ)

Ա'հ , պու տուլղու պիննէֆս քէնտի թապիյաթըմըզլա մէզճ օլմուշ տուր , վէ զիբր օլունան խայր տուլղուսու իլէ հիւսն (կիւ-ղէլիք) մէզագը , տա'հա միւպարէք պիր թասավուր իլէ , տա'հա մուազզամ սիր մէյլան իլէ , Հագիգա'թ աշգը իլէ պիրլիքտէ պիր իթթիհատ թէրթիպ էթմիշ տիր , վէ ագտէմճէ վասֆ էյ-լէտիյիմ բուհ' պու թէսլիսին է'ն ազիմ' պիր միւրէքքիպի օլտու-ղու թագտիրտէ , անըն հուզուրու իլէ նէ⁰ տէրէճէլէրտէ միւ-թէնէքքիր վէ միւթէլէզզիզ օլաճաղըմըզը թա'րիֆէ հանկը⁰ լի-սան վէ թափսիֆէ հանկը⁰ տիհան միւգթէտիր տիր :

Հագիգաթըն բուհունա պու գատար իշթիեագ չօգ տէյիլ տիր , չայէսթէ տիր , Իլք պապամըզըն իլք թարիսինին իլք սիւ-թունու պիլէ իսպաթ էտէր քի՝ թարիֆ օլունան իւշ հիսսիեաթ՝ Հագրէթի Ատէմին միւլէվիիզ վէ միւրէպալիսի օլտուլար : Օ' , ֆիլվագի , բէֆիգէսի Եւանըն եիւզիւնէ պիր քէրրէ պագըպ ան-տէ պիր հիւսն ճագիպէսի կէօրտիւ վէ անիտէ գալպինի օնա վէրտի , Օ' , խայր ու չէրին աղաճընտան էքլ էթտի , վէ անտէն ոօնրա կէօզլէրինի աշտը , էթրաֆ ու էքնաֆա , սէմայա վէ զէ-մինէ , սէհապա վէ տէրեայէ , հայվանա , նէպաթա , ալէմու ճի-հանա վէ պիրտէ քէնտի քէնտիսինէ պիր լահզէ թէմաշէ էտիպ՝ « Պունէ⁰ տիր , պէ'ն նէյիմ , նէրէ'տէն կէլտիմ , վէ նէրէ'նէ կի-տիյօրում » տէյու գալպինին տէրունինտէն վէ ազլընըն քէօշէ-լէրինտէն սիւվսլարա կիրիշտի :

Վագըթլար կէշտի , զէմանլէր միրուր էյլէտի , սիւլիւլէլէր վէ ճինսլէր կէլիպ կիթտի վէ Ատէմ օլլունու պու մէսէյէ տայի-

մա իշղալ էլլէտի , հէր վագըթ ինսանըն մէնդիլի մագսուտու պո՛ւ օլտու , անըն գավվայը ագլլէսինին աղէմ ու էքպէրի՝ հէր տէմ քէշֆ էթմէք , թէհարրիեաթտա պուլունմագ , մատտէյի վէ բուհու թէֆրիգ էթմէք , հագըրը վէ կէշմիլի եօգլամագ , էսէրի վէ սէպէպի պիլմէք , նիհայէթ հէ՛ր շէյէ վագըթ օլուպ անլէրտէն Հագիգաթ նուրունու իսթինթաճ էյլէմէք եօլունտա սարֆ օլունտու , հէր հանկը ճիհէթտէ նուրը մէտէնիյէթ ագլը ինսանինին հուտուտլարընտան խարիճէ լէման էթմիշ իսէ , հէր նէրէ՛տէ իլմու մարիֆէթ եէնի պիր գատէմ ալմը իսէ վէ հէր նէրէտէ պիր քեաշիֆ զուհուր էթմիշ իսէ՝ իշթէ պու բուհուն սէվգի վէ թէշվիգի իլէ օլմուշ տուր :

Պու խահիշ , պու շէֆգ , պու հըրս , ապլա տիւնեատան , ինսան ճինսինտէն այրըլմատը . Հինտիսթան եայլալարընտան նապէտիտ օլտու իսէ Ֆէնիքէ սէվահիլինէ ինթիգալ էյլէտի . Ֆիրասնլար մէմէքէթինտէն չըգտը իսէ՝ Եունանիսթան հէվալիսինտէ նէշվ ու նիւմա պուլտու , Բօմա մէմալիքինի թէրք էթտի իսէ՝ իսքէնտէրիյէ բապպիլէրի նէգտինէ իլթիճա էյլէտի , Փէյլէսօֆլարըն մէտրէսէլէրինտէն թէպաիւտ էթտի իսէ՝ Աալիպուռն ալապլարը իլէ թա՛ Էվրօփանըն տէրունինտէ ինթիսապը մէքեան էյլէտի , վէ իշթէ պու բուհ՝ պու կիւն պիւթիւն Էվրօփայը իսթիա՛պ վէ իսթիլա էթտիքտէն մա՛տէ պահըր Մուհիթի Աթլասինին էմվաճը միւրթէֆիէսինի թէփէլէյիալ՝ նըսֆը ֆիւրրէի ճէտիտի ալէվրիզ էյլէտի , վէ պուլուննլա տախի միւգնի՛ օլմայուպ Օգիանիա ճէվայիրինտէ , Աֆրիգանըն նիյէ գըթա՛սընտա , Ճաբօն մէմալիքինտէ վէ պուլունտուլունմուգ միլքտէ տախի միւնթէշիր օլտու վէ տահա օլաճագ տըր :

Համտ օլուն . Զէմանըն գուվվէի ճէսիմէսինէ գուրպան կիտէն վէ ա՛սրլարըն միրուրիյլէ մահվ օլան նի՛շէ էսէրլէրտէն պարի սալթ պո՛ւ էսէր պագի գալմըշ տըր , հէր պիր գուվվէթէ ղալիպ կէլէն Զէմանըն տայիրէի հիւքմիւնտէն սալթ Հագիգաթըն բուհու թախիսի կիրիպան էթմիշ տիր : Պիր քէրրէ միւլահագա էտէլիմ , անտէն մատէ էճտատըմըղըն նէսինի՞ թէվարիւս էյլէտիք :

Զէման պիգի նէրէլէրէ կէթիրտի վէ նէրէլէրէ կէթիւրէճէք տիր , սէլէֆլէրիմիգի նէ՞ հալտէն կէշիրտի վէ խալէֆլէրիմիգէ նէլէր թէտարիք էթմիշ , խէվագինի իրանիյէտէն խոսրոգլուն ալթուն վէ կիւմիւլտէն մա՛մուլ սարայընը հանկը սահրանըն թօլ-

լարնա թահվիլ էյլտի , Հինտիսթան րաճալարնն միւճէվէ-
րաթ խազինէլէրինի հանկը տէրեանն գա'րնա իլգա էյլտի ,
Լիւդիա գրալը Կրեսոսուն ալթուն հիւլիւքլէրինի հանկը փու-
թատա էրիտիւլ ագըթտը . Ալէմէ փէրթէվէնտազ օլան Բօմա ճէ-
լալընը նիճէ՞ գարարթտը , Էլտօրաւտօ գալէլէրինին ալթունլարը
վէ Վատիկան սարայընըն իմթիյազլարը իլէ տիւնեատա մուազ-
զամ պիր մէվգի զապթ էտէն Աբանիայը մէյտանը ալէմին հան-
կը՞ գափուսունտա պրագտը . . . :

Կէշմիլտէ էսլաֆ ու էճտատլարըմըզա էթտիյի կիպի Զէման
պիզի տախի միւրայի թէպէսսիւմէր իլէ ալտաթմաեօր մու , մէ-
յէր պիւթիւն էօմրիւմիւզտէ , անըն իսթիհզասընա հէտէֆ օլ-
մաեօրմույուզ , խէեյալաթ իլէ քէնտի քէնտիմիզի միւթէսէլլի
էթմէյօրմույուզ , զէվալ փէզիր սէֆալար իլէ մէսայիպի քէվիւի-
յէմիզի թէսքին էթմիշ զէհապընտա պուլճունմայօրմույուզ , մէ-
նաֆիի պաթըլէ իշիւն մուհիւմաթ վէ թէտարիքեաթ կէօրմէ-
յօրմույուզ , հիլէլէրի , եալանը վէ միւտահէնէյի իրթիքեապ
էթմէյօրմույուզ , կեահտա պիր իսէ՝ միւսթագպէլ իւմիւտիւ ,
հըրս ու շան թամաը , ալթուն փարըլթըսը վէ աշգ աթէշի իլէ
միւտտէթի հաեաթըմըզը մէշըուլ , վէ զաթէն ճիւզի օլան էօմ-
րիւմիւզիւն էյեաւընը հիսս էթմէյէրէք իմրար իլէ Զէմանըն պի-
զիւմ իշիւն աշտըղը մէզար գափուլարնա նակէհան կիրմէյօր-
մույուզ . . . :

Քիմ պիւիւր , Զէման Միւսթագպէլէ նէ՞լէր հազըրլամըշ :

Աճէպա Ալպիոն արսլանլարը իլէլ էպէտ Ինկիլիզ արմասընը
վիգայէ էտէճէքլէ՞ր մի , աճէպա Մօքքօֆ գարագուշլարը իլանի-
հայէ Բուսիա սանճաղընը թուլթաճագլա՞ր մը , աճէպա եէնի Պա-
պիլըն էսքիսինին թալէինտէն ազատ գալաճա՞ր մը , աճէպա Փա-
րիս՝ ասըլար իլէ շէհրլէրին սուլթանը օլաճա՞ր մը , աճէպա Վիւր-
րէմիզ՝ նամալիւմ պիր սէյեարէնին միւսատէմէսինտէն վէ պիր
գույրուզլու եըլտըզըն հաւլէսինտէն ազատ գալաճա՞ր մը , ա-
ճէպա եէնի թուլթանլարըն վէ պուզ նէհրլէրինին Ֆիւճէթէն
զուհուր վէսաթհը արզը թազեիր էտէճէքլէրի խաթրա կէլմէ՞զ
մի , եախօտ ճէսիւմ աթէշֆիշանլարըն վէ հարէքէթի արպարըն
շէհրլէր վէ մէմէքէթլէրի խարապ վէ եէպապ էտէճէյի իշթի-
մալտէն օլամս՞ր մը , վէ պու ճիւմէսինի միւլահազատան սօնրա
Սոլումոն կիպի « Պաթըլլըգտան պաթըլլըգ հէր շէյ պաթըլլըգ

տորը ։ տէյուռ նիտա էթմէյէ հագգրմըզ եօգմու տորը ։

— խայրը , խայրը ։ Պիգիմ իշիւն հէ'ր շէյ Փանի , հէ'ր շէյ պօշ , հէ'ր շէյ գէվալ փէգիր վէ հէ'ր շէյ պաթըլ տէյիլ տիր ։ Տիւնեա հէր նէ' ինգլապաթա մազհար օլսա , միլէթլէր նէ' հալ քէսպ էթսէյէր վէ հէր պիրիմիզ հէր նէ'տէ օլսագ՝ Գութպ եըլ-տըղը կիպի գաիմ , ճիհան գատար ճէսիմ վէ իլա ախըրընի տաիմ պիր նուր վար տըր քի Ձէման պիգի օնա տէլալէթ էտիօր ։

Տօսթլարըմ , իջունճու ասր խէեալէթ'ասըռ տէյիլ տիր վէ իշթէ պիհուտ Մէսաֆէտէ սիզէ պիր պիւրճ կէօսթէրէպիլիրիմ , օ' , Հագիգաթ պիւրճիւ տիւր վէ պիզ օրսեա վասըլ օլաճաղըզ ։ 7000 սէնէլիք միւզլիմ պիր կէճէյի կէշիրաիքտէն սօնրա միւնէվ-վէր պիր միւսթագալէլին իլք շաֆաղընա գատէմ պաստըզ վէ Հագիգաթ Շէյիսինին սասլահ եըլտըղընա սէլամ վէրտիք ։

Միւսթագալէլէ միւթէէմիլ վէ միւթէէմիին օլալըմ , չիւնքի արթըզ օնա տէլալէթ էտէն թարիզի կէօյլէրիմիզլէ կէօրիւեօ-րուզ , ինսան շիմտիյէ գատէր խաեալ վէ էվհամ զուլլէթինտէ տօլաշըեօր իտի , պուլնտան պէօյլէ սահիհ վագան (fact) տիւնեա-սընտա եաշաեաճագ տըր , շիմտիյէ գատար պէշէրին թէգատտիւմ ատըմլարը իլմի րագգամ'նիսպէթիյէ իտի , պուլնտան սօնրա Հէնտէ-սէ նիսպէթիյլէ օլաճագ տըր , շիմտիյէ գատար տիւնեայը իտարէ էտէն գալպ իտի , պուլնտան սօնրա Ագըլ տըր , շիմտիյէ գատար մէօ'թէպէր օլան սանթուրուն վէ քէմանչէնին եայը իտի , պուլնտան սօնրա Բրօֆէսոր Տէյնանըն շէքիճի վէ գալմասը իթիպար պու-լաճագ տըր , շիմտիյէ գատէր Հոմերոսուն թիւրքիլէրի րաղպէթ-լի իտիլէր , պուլնտան պէօյլէ Ապերնիկոսուն բէրկէլի մէղրուպ օլաճագ տըր , շիմտիյէ գատար մախֆի վէ սիհրի գուվէթլէր տիւնեայը եիւրիւտիւր իտի . պուլնտան սօնրա սուլուն պուխա'-րը տիւնեաեա հարէքէթ վէրէճէք տիր , շիմտիյէ գատէր գէպի-հէլէրին ալէվէրինտէն չօգ շէյ մէմուլ էտէրլէր իտի , պուլնտան սօնրա քիմիակէրին օճաղը'նա էհէմիյէթ վէրիլէճէք տիր , շիմ-տիյէ գատար նամսլիւմտէն մալիւմիւ պուլմագ սէվտասընտա իտիլէր , պուլնտան սօնրա մալիւմտէն նամալիւմիւ , մատտէտէն րուհու , ասիլտէն խաեալը , զէմինտէն սէմայը վէ Մախլուգտան խալիգի իսթինթաճ էտէճէքլէր , էվվէթ , էվվէթ , շիմտիյէ գա-տար Պ շէրիյէթ՝ պիլմէ տիյի , կէօրմէ տիյի , անլայամատըղը , խա-յալի , միւճէրրէտ , (abstract) պիր տիւնեատա տօլաշըպ , Ըսքօ-

լասթիք ֆէյլէօֆլարընըն սաֆսաթալարըյլա սէրսէմ օլույօր իտի , պունտան պէօյլէ՝ պիլտիյի , կէօրտիւյիւ , լէմա էթտիյի , եօգլատըղը , ասլի , վագի , վար օլան պիր տիւնեատա , բօզիդիվ ալէմինտէ եաշայուպ՝ Մաթէմաթիգին էսասընա $2 \times 2 = 4$ մուատէլէսինէ հայրան օլույօր , վէ թա՛մ թէմամ Հագիգաթա տօղրու կիտիյօր :

Էօյլէ իսէ ա՛րշ , է՛յ 19 ունճու ասըն էվլատլարը , Ձէմանըն մէտարը իւզէրինտէ , օլ Շէմսի միւնիր էթրաֆընտա իլէրի , իլէրի վէ տահա էլէրի կիտէլիմ , էքսէլսիօր (1) իշարէթի սանճաղըմըզըն իւզէրինտէ թէմէվլիւճ էյլէսին , վէ գազիէն իման էտէլիմքի , գատիմտէ Աճէմիսթան սէֆէրինտէն տէօնէն 10,000 նէֆէր Եունանիլէրին վաթանլարընա ավտէթ իշիւն նամալիւմ մէմէքէթլէրտէն , էրմէնիսթանըն գարը տաղլարը արասընտան սէր սէֆիլ տօլաշա տօլաշա նիհայէթ եիւքսէք պիր տաղ թէփէսինտէն տէնիգի միւշահէտէ վէ սիւրուրլէրինտէն նաշի քիա՛լասսա , քիա՛լասսա (տէրեա՛ , տէրեա՛) , նիտա էթտիքլէրի կիպի , վէ շէօհրէթուար Արքիմէտէսին՝ ուզ՛ւն հիսապլարտան սօնրա ճիսմլէրին սըգլէթի զաթիյէսինի համամտա իքէն պուլտուղունտա հէման չըպլագ պիր հալտէ տիշարը գօշուպ Եւրէճա , Եւրէճա (պուլտո՛ւմ , պուլտո՛ւմ) տէյու չաղըրտըղը կիպի՝ ինսան տաթի՝ պիւնլէրճէ սէնէյէրտէն պէրու թաագիպիլինտէ օլտուղու Հագիգաթ Շէմսինէ թէգարրիւպ էտէրէք ազիմ պիր սէտա իլէ նիտա էտէճէք տիր Ալլահ , Ալլահ :

Ասթապ , 1884 Դեկտեմբեր

Վ. Բ.

(1) էքսէլսիօր (excelsior) լուղէթի՝ լաթինճէ էքսէլուս լուղէթին սըֆիլթի միւշապպէհէսի (բաղդատական ածական) օլուպ տա՛հա եօգարը վէ տահա իլէրու մանասընտա տըր :

ՉԻՉԷՔ ԻԼԼԷԹԻ

ՎԵ

ԹԵԼԳԻՀԻ ՃԵՏՐԻ (ԱՇԼԱԹՄԱԳ)

Չիչէք՝ զայնթ պուլաշըգ վէ տիւնեա իւզէրինտէ Է՛ն պէօյիւք աֆէթլէրտէն զիաաէ թէլէֆաթը մուհուպ օլմուշ պիր իլլէթ տիր քի , նէ՛ զէման վէ նէ՛րէտէն զուհուր էթ-տիյի հէնուզ թէքմիլէն թահգիգ օլմամըշ իսէտէ՝ Բրիս-տոստան 572 սէնէ սօնրա Արապիսթանտա իլք տէֆա օլարագ մէյտանա կէլտիյի՝ Լէյտ շէհրի քիւթիւպխանէ-սինտէ մահֆուզ պիր էսքի քիթապտա օգուհմուշ տուր : Պունուն իլէ պէրապէր պունտան իւշ պին սէնէ էվվէլ Չին մէմալիքինտէ պու իլլէթին մէվճուտ օլտուղու Չինլիլէր թարաֆընտան պէյան էտիլմէքտէ տիր : Լաքին պիւթիւն տիւնեաեա Արապիսթանտան պիթթէտրիճ սիրայէթ էթ-տիյի շու քէյֆիյէթտէն մալիւմ օլուեօր քի , Արապլարըն մէմէքէթլէրինտէն չրգըպ պիր թարաֆտան Սիւրիա վէ Կիլիկիա սէմթլէրինի վէ ֆրաթ նէհրի վատթիսինի , վէ տի-կէր թարաֆտան Մըսըր վէ շէմալի Աֆրիգա վէ Սփանիա գըթալարընը տայիւէյի զապթլաընա կէչիրտիքլէրի կի-պի , յէգքիւր իլլէթի միւտհիշէ տախի՝ քէնտիլէրին ա-տըմլարընա իմթիսալ վէ հէր կիթտիքլէրի մահալտէ սի-րայէթ էթմիշ աիր :

Պու իլլէթ հագգընտա իլք տէֆա օլարագ՝ Բագէս իս-մինտէ ալիւմ պիր Արապ թագրիպէն 900 թարիխտէ պահս էթմիշ տիր : Ամէրիգատա պուլունուր պուլունմազ Չիչէք իլլէթի Էվրօփատան օրայա կէչմիշ վէ ազ միւտտէթ զար-ֆընտա պինլէրճէ եէրլի Հինտլիլէր թէլէֆ էթմիշ տիր : 1694տէ ինկիլթէրրա Գրալիչաուր Մէյրի , 1711տէ Ալմանիա իմրէրաթօրու , 1712տէ Ֆրանսա Գրալընըն պէօյիւք օղ-

լու , կէլինի վէ թօրնու , 1730տա Րուսիա իմփերաթօրու , 1741տէ Շուէտ գրալիչասը վէ 1774տէ Ֆրանսըղ Լուի ԺԵ. գրալը պու իլլէթէ գուրպան կիթմիլէր տիր :

Կէչէն ասրնն օրթա միւտտէթլէրինտէ սալթ Րուսիա տա իքի միլիօն ճան թէլէֆ օլմուշ տուր : Լոնտրատա 1723տէ՝ 14 վէֆիեաթտան վէ 1754տէ՝ 10 վէֆիեաթտան պիրի չիչէքտէն վուգու պուլմուշ տուր :

Պու իլլէթին թէսքինի իշին չարէ օլարագ՝ 1722 տէ Զիքէք աշքսը վէ 1798տէ ինէք աշքսը իճատ օլմուշ տուր :

Զիչէք աշքսը՝ Էսքի ուսուլ տուր քի չիչէքտէն թու թուլմուշ պիր խասթաննն չիպանննն ճէրահէթի իլէ աշլամագ տըր , վէ պունու իլք տէֆա Մէյրի Մօնթակիւ նամ ինկիլիզ խանրմ էտիրնէտէ պիր էրմէնի գատընտան էօյրէնիպ ինկիլթէրրատա թա՛ամիմ էթմիշ տիր :

Ինէք աշքսը՝ Եէնի ուսուլ տուր քի 1780 թարիխինտէ Եգուարդ ձէնրը նամընտա պիր ինկիլիզ մարիֆէթիլլէ իւ ճատ էտիլմիշ , ալ միւտտէթ զարֆընտա մուվաֆֆագի յէթ պուլմուշ վէ ինսան ճինսինի տէհչէթլի պիր աֆէթին չիտտէթինէ գարչը մուհաֆաղա էյլէմիշ տիր : Եգուարդ ձէնրը՝ վիճուտլէրինտէ ինէք չիչէյի օլան սիւտճիւ գըզլարըն ասլա չիչէք չըգարմատըզլարընը իշիթմիշ օլուպ իւ նէք աշքսը թասավվուրունու պունտան մէյտան կէթիրտի :

Իլք տէֆա պու իճատա չօզլար մանի՝ օլտուլար վէ մուխալիֆինտէ պուլունտուլար իսէտէ Ե. ձէնրը՝ Փաղլա մէնթօտան 30,000 լիրա միւքեաֆաթ ալտը : Նափօլէօն իմփերաթօրունն նէզտինտէ զայէթլէ րաղպէթ պուլտու , վէ ինկիլթէրրանն հէր ֆամիլէասընտան չօգ իգրամլար կէօրտի , վէ նիհայէթ պու թէտպիր ումումէն գապուլ օլունտու : 1875 թարիխինտէ ինկիլթէրրատա պիր թա գըմ փէտէրլէր չօճուգլարընը աշլաթմատըզլարը իշին ճէզաի նագտի վէրմէյէ հիւքմ օլունտուլար :

Էվրօփա տէօվլէթլէրի , շիմտի , աշըլաթմագ ուսուլու-
նու ումուժէն մէճպուրի պիր վազիֆէ հալընա կէթիրմիշ-
լէր աիր : Էտիլէն Սթաթըսթիգլէրտէն անլաշըլտըղընա
կէօրէ Ֆրանսատա պիր վագթթ աշլանմաեան 400 պին չօ-
ճուգլարտան 390 պին նէֆէրի վէֆաթ էթմէքտէ իքէն՝
շիմտի աշըլանանլարտան սալթ 10 պին նէֆէրի վէֆաթ
էթմէքտէ տիր , Գէզալիք , Ամերիգատա , աշլանմամը 5
միլիօն նուֆուս չօճուգլարտան սալթ 100 պին թանէսի
սաղ գալմագտա իքէն՝ աշլանան 5 միլիօն նուֆուս չօ-
ճուգտան սալթ 100 պին նէֆէրի վէֆաթ էթմէքտէ տիր :

Լաքին տիգգաթա շաեան է՛ն պէօյիք նօգթա շու-
րասը տըր քի , աշլանմաեըպտա չիչէքտէն գուրթուլան
մէզքիւր 100 պին չօճուգլարտան 25 պին նէֆէրին պիր
կէօլլէրի , 4500 նէֆէրիննտէ իքի կէօլլէրի քէօր , վէ
2000 նէֆէրի սաղըր վէ 50 պին նէֆէրիտէ խարապիյէթի
չէհրէյէ տիւչար օլմաղլա՝ 100 պին նէֆէրտէն կէրի գա-
լան եալընըզ 8500 նուֆուս մէզքիւր իլլէթտէն աղատ
գալապիլմիշլէր տիր :

Թէլգիհի ճէտրինին , եանի աշլանմանըն նէ՛ գատար
մուհիմմ վէ նէ՛ գատար միւֆիտ օլմասընա պունտան զի-
յատէ գուվվէթլի իսպաթ կէթիրիլլէմէզ : Ֆրանսատա 1879
թարիխինտէ գապուլ օլունան իքի պէնտի շամիլ Գանուն
շու աթիտէ քի տիր :

Էվվէլա , Աշլանմագ մեճպուրի տիր : Չօճուգ տօղտուգ-
տան ալթը այ սօնրաեա վէ չօգ չօգ պիր սէնէյէ գատար
պունու իճրա էթմէլի տիր : Լաքին չիչէք խասթալըղընըն
պուլաշորըր զէմանլէրտէ՝ թէզճէ էթմէք լաղըմ տըր :

Սանիյէն , Թէքրար պէ թէքրար աշլանմագ տախի մէճ-
պուրի . վէ 50 եաշաեանա գատար հէն օն սէնէտէ պիր
քէրրէ աշլանմագ ֆարզ տըր :

ՕՐԱՑՈՅՑ

ԷՅԵԱՄԸ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Էրմէնի Քիլիսասը Թարիխինին սահիֆէլէրինէ զիյնէթ-պախշ օլան պաազը վագայիի մուհիմմէ՝ պու սէնէ՝ մահը հալըն իքինճի նըսֆըստան իթիպարէն Եէքաիկէրինի Թէ-ագգուպ էտէեօրլար :

Փետրուարըն 15 ինէ միւսատըֆ Շարաթ կիւնիւ՝ Ս. Իսահակ պարթեւ Կաթողիկոսուն , 18 ինէ միւսատըֆ Երեքշաբթի կիւնիւ՝ Ս. Ղեւոնդեանց Քահանայլարըն , վէ 20 սինէ միւսատըֆ Հինգշաբթի կիւնիւ՝ Ս. Վարդանանց Զօրավարլարըն էղքեարը ճէմիլէսի՝ Քիլիսամըզտա պէ-Թէքար Եատ ու Թէգքեար գըլընաճագ տըր :

Հէր միլլէթին Թարիխինտէ օլտուղու կիպի , պիզտէ տախի , տիւնեավի շան ու շէրէֆլէրի վէ շախի մէնֆա՝ աթլարը Թահգիր էտիպ՝ ազասընտան պուլունտուղու գավմըն հուգուգու ուղրունա մալընը վէ ճանընը ֆէտա էտէն պէհատըրլար կէլմիշ կէշմիշ վէ պունլարըն իսմ վէ զիքըլէրինի Թալթիֆ վէ Թա՛ազիմ էթմէքտէ պիզլէրէ ֆարզ գալմըշ տըր :

Պիր միլլէթ վէ պիր ֆէրտ հուգուգունուն էն մուգատտէսի՝ քէնտի տին վէ վիճտանը սէրպէսթիյեթի տիրքի , պունա գարշը էտիլէն Թէարրուզա հիշ պիր շէյ գը-Եաս էտիլէմէզ :

Պիր քիմսէ նիշէ ճիհէթլէրտէ պիր տիկէրինէ Թապի՝ վէ մէնութ օլապիլիր ամմա , քէնտի զամիրիսի վէ մէզհէպինի հիշ պիր գուվվէթ ճէպրէն տայիրէի իթաաթա կէթիրէմէզ :

Պունտան Եիւզլէրճէ սէնէլէր էվվէլ՝ միլլէթլէրէ վէ մէմլէքէթլէրէ մալիք օլան հիւքմտարլարտան խայլիսի պու

Հագիգաթը թանրմատըղլարընտան թէպաալարընըն էֆ-
քեար վէ գալլիսի տէ զապթա կէչիթէք իտտասընտա
պուլունմուշլար , վէ պիթթապի պունտան պիեիւք միւ-
նազա'ա վէ մուհարէպէլէր մէյտանէ կէլմիչլէր տիր :

Պիր վագրը Սճէմէր Էրմէնիւէրին մէսքիւն պուլուն-
տուղու գըթալարը իսթիւ էթտիւէր , ֆագաթ պունուն-
լա գանա'աթ էթմէյիւ' խրիսթիանըղը քիւլիյէն լաղվ
վէ Աթէշփէհէսթիյի թա'ամիմ մէրամընտա տախի պու-
լունտուլար ,

Պու մագսէտէ երմէք իշին թէրլիֆլէր էթտիլէր , նա-
սիհաթլար վէրտիլէր , թէհտիտլէր էյլէտիլէր , զավղայա
չըգըշտըլար , իրիվէթ վէրտիլէր , վէ հլտէն կէլէն հէր չա-
րէյի տիրիդ էթմէտիլէր :

Վագաւ, հէր զէմանտէ օլտուղու միսիլլու, օլ կիւն-
լէրտէ տախի փարա վէ մէսնէտ խաթըը իչիւն էֆքեար
վէ վիճտանլարընը տէյիլ, — հաշա՛ — Ալլահլարընը պիլէ
ինքեար էտէն քիմնէլէր պուլունտուղունտան՝ Աճէմլէրին
պու մէրամընն ճէսարէթ վէրէն էրմէնիլէր վար իտի իսէ
տէ, պապլարընըն թալիմաթը տինիյեէլէրինտէն վազ
կէչմէյիպ, ումու՛մ էհալիյէ տէլալէթ, վէ թէշվիգաթ-
լարը, նասիհաթլարը, մալլարը վէ հաթթա գանլարը իլէ
ֆրիխանըն հուգուգու մուգատտէսէսինի սիեանէթ էտէն
ֆէտաքեարլարտա էքսիք տէյիլ իտի :

Իշխէ Ս. Սահակ Պարթեւ, Ղեռնդեանց Քահանայլար
վէ Վարդանանց զօրավարլար՝ պու Ֆէտաքեարլարն էն՝
մէջհուրլարրնտան տըրլար :

Տեվանի

ပု. န.

اصلة من نسخة ابن سينا
مسألة